

PUNAHOMEEN RISKI REHEVISSÄ KASVUSTOISSA

Sateinen ja kostea sää on lisännyt viljan punahomeen riskiä erityisesti rehevissä kasvustoissa ja multavammilla alueilla, joilla kuivuus ei ole rajoittanut kasvua niin pahasti. Riski on suurin kauralla ja niillä peltolohkoilla ja tiloilla, joilla on aiempina vuosina ollut ongelmia kohonneista punahomeen toksiinipitoisuuksista. Torjunta voidaan tehdä vielä viljan kukintavaiheessa.

Punahomeen tartunta tapahtuu viljan kukintavaiheessa, joka ajoittuu kauralla hieman röyhyn esilletulon jälkeen. Tartuntariski kasvaa merkittävästi, mikäli kukinnan aikaan on kosteaa, lämmintä ja sateista, ja tällainen säätyyppi jatkuu pari viikkoa kukinnan alun jälkeen. Myös kuiva alkukesä on tekijä, joka lisää punahomeen riskiä. Riskiä punahomeen tartunnalle lisää myös se, jos lohkolla on viljelty samaa viljaa useina peräkkäisinä vuosina, kylvösiemen on ollut peittaamatonta ja kunnostamatonta, tai edellisvuoden kasvintähteitä on pellon pinnalla runsaasti.

Parin viime vuoden aikana punahometta ja sen aiheuttamia hometoksiineita on ollut erittäin vähän viljassa. Kuitenkin, koska punahomeet ovat yleisiä homesieniä, joiden tartuntaa suosii kostea sää kukinnan aikaan, niiden esiintymistä kannattaa tarkkailla ja tartuntariskiä arvioida vuosittain, erityisesti kauralla. Punahomeen torjuntatarpeen arviointi kannattaa tehdä etenekin nyt sateiden jälkeen rehevöityneissä kaurakasvustoissa multavammilla mailla, jotka eivät ole kärsineet alkukesän kuivuudesta.

Torjunta kukinta-aikaan

Punahomeen torjunta tulee tehdä heti kun ensimmäiset merkit kukinnasta eli kellertävät heteet näkyvät. Oikean torjunta-ajankohdan havaitseminen kauralla on muita viljoja haasteellisempi, koska kauran kukinta ei ole näkyvää. Kauran kukinnan voi todeta muutama päivä röyhylle tulon jälkeen, röyhyn ollessa täydessä koossaan. Kukinta alkaa röyhyn yläosista ja etenee röyhyn alaosaan. Kukinta kestää kauralla jopa 10-15 vrk, mutta torjunta tulee ajoittaa kukinnan alkuvaiheeseen.

Punahomeen torjunta ei anna täyttä suojaa, mutta voi parhaimmillaan alentaa toksiinipitoisuuksia selvästi alle raja-arvojen. Torjunta vaikuttaa vain DON-toksiiniin, mutta ehkäisee samalla myös muiden tautien etenemistä kasvustoissa, mikä voi näkyä merkittävänä sadonlisiinä. Torjunta antaa suojan lehtilaikkutaudeille sekä ruosteille, jotka ilmaantuvat kasvustoihin yleensä myöhemmin kasvukaudella. Torjuntaan käytettävissä olevat valmisteet ja niiden hyväksytyt viimeiset käyttöajankohdat on hyvä tarkistaa Tukesin kasvinsuojeluinereksiteristä www.kemidigi.fi.

VYR seuraa edellisvuosien tapaan viljojen punahometilannetta kasvukauden edetessä ja sadonkorjuun aikana, ja tiedottaa mahdollisista ilmaantuvista toksiiniriskeistä.

Punahomeen aiheuttaman hometoksiiniriskin hallintakeinot on koottu VYR:n sivuilla olevaan esitteeseen: www.vyr.fi. Esitteen riskitaulukosta voi tarkistaa, mitkä tekijät lisäävät hometoksiiniriskiä viljan viljelyssä.

Lisätietoja: Sari Peltonen, VYR laatutyöryhmän puheenjohtaja, ProAgria Keskusten Liitto, p. 0503414406, sari.peltonen@proagria.fi; Veli Hietaniemi, Luonnonvarakeskus Luke, p. 0295326126, veli.hietaniemi@luke.fi; Elina Sieviläinen, Ruokavirasto, p. 0295326126, elina.sievilainen@ruokavirasto.fi.